

מ ר ד כ י ג ל י ז " ל

בן רחל-לאה ואריה פיניצה

נולד: כ"ז טבת תרס"ד - 15.1.1904
נפטר: כ"ד ניסן תשנ"א - 8.4.1991

עלה ארצה: י"ג בניסן תרפ"ה - 7.4.1925

בדיוק לפני 66 שנים, בחודש ניסן, הגיע מרדכי עם חלוצי העליה הרביעית, לחופי הארץ, והוא עלם צעיר כבן 21. את הרעיון הציוני והרצון לעלות לארץ ישראל, ינק עוד בעיר הולדתו מלאנוה - פולין. שם למד ב"חדר", ממנה גלה בהיותו ילד בן 10 ואליה חזר עם תום מלחמת העולם ה-I. מרדכי היה בין ראשוני תנועת "החלוץ" שהיתה עדיין בחיתוליה בעירו. את צעדיו הראשונים בארץ עשה ביבניאל עם קבוצת חלוצים שיחדיו עבדו בקטיף הטבק ובסלילת כביש יבניאל. אחר כך הצטרפו לפלוגת ג'ידרו (גדרות) שעבדו ביישור חולות קריית-חיים ובבניתה, וייבוש ביצות במפרץ חיפה. יחד עמם עבר לגשר והשתתף בבניית מפעל החשמל של רוטנברג בנהריים. הרצון להיות חקלאי, הביאו להיות רועה של עדר הבקר בשדות הקיבוץ ואחר כך למד גם לחלוב והתמיד כ-30 שנה בעבודתו ברפת.

בגשר הכיר את שרה ז"ל, החלוצה שהגיעה מאחד ממשקי הפועלות, ויחד עמה בנה את ביתו ורווה נחת ממשפחתו - בנו ובתו.

מלחמת השחרור והפינוי מפריזים בין בני המשפחה. גם את הפרות של אשדות ואת כל הרפתנים מפנים מאשדות המופגזת והמופצצת...

לאחר המלחמה שבים כולם הביתה, ומרדכי מקבל על עצמו, לאחר שעות העבודה המרובות ברפת, גם את הטיפול בספריית הקיבוץ. שעות אין קץ של אהבה ומסירות לכל ספר ולכל מלה כתובה. מתיקון וכריכה של הספר ונקיון הספרייה, וכמובן שעות השאלת הספרים והטיפול האישי בכל קורא. ואם הקורא חולה? אל דאגה! תוך כדי קיום מצוות ביקור-חולים, יביא מרדכי, לכל חולה את הספר מן הסוג האהוב עליו. היום יש ספריות רבות אשר מצויים בהן מחשבים, אצלנו לא היה צורך במחשב, הכל היה בראש של מרדכי. הוא זכר הכל וזה היה מדהים!

נוסף לכושר הזכירה שלו, היה לו כושר או חוש מיוחד לאיסוף, והעיקר - למרות התקציב הקטן שניתן לספרייה, השכיל לקנות, ולפתח ולחדש את אוסף הספרים לטובת הקוראים והלומדים, במשך יותר מ-40 שנה עד שמסר את "שרביט הספרן" לברוריה בתו. בארכיון נמצאים הרבה מכתבי תודה למרדכי. למשל: "מהועד למען החייל" על איסוף עיתונים (עוד לפני היות החביות המיוחדות לכך), מאוניברסיטת בן-גוריון על תרומת כרכי עתון "דבר" של 52 שנה, מפרוייקט לשיקום אסירים בכלא באר-שבע על תרומת ספרי לימוד ועוד ועוד...

ביום העצמאות לפני 13 שנה, קיבל מהמועצה האזורית שלנו, פרס עידוד והוקרה על פועלו בתחום הספרנות. מאותו זמן בערך, החל לבקש ולדאוג לאדם צעיר שיוכל למלא את מקומו בבוא יומו. גדול היה חששו פן ילך לעולמו או שזכרונו יבגוד בו בטרם יספיק להעביר את כל אוצרות הידע שצבר בספרייה.

סוף בעמוד הבא

מרדכי גלי ז"ל - המשך

לכל אחד מאיתנו: קרובי משפחתו, חבריו וידידיו בקיבוץ ובעבודה יש סיפור משלו על מרדכי. אולי לא נספר היום את כולם, אבל, אי אפשר שלא לספר, על החששות והחרדה העמוקה שחש מרדכי לקיומו וגורלו של העם היהודי, השואה (שבה ניספו גם בני משפחתו שנותרו בגולה), אחר כך כל מלחמה נוספת במלחמות ישראל חרטה בו צלקת משלה, ומצב השטחים וחיילינו המשרתים שם, ומתי? מתי כבר יגיע השלום הנכסף ולא נצטרך לחרוד ממלחמה נוספת???

כאילו גורלו של עם ישראל מונח על כתפיו. ויאוש גדול, עד שבקש שבשום אופן לא יאמרו על קברו את התפילה המסורתית "אל מלא רחמים".

מותם של בנו ואשתו, הוסיפו גם הם מועקה על נפשו הרגישה אשר חשה הזדהות עם הפילוסוף קאנט שהיה אומלל מאד בשנותיו האחרונות. לבקשתו נקרא את הצהרתו של קאנט: "החיים הם נטל על כתפי. אני עייף מלשאתם. ואם יבוא הלילה מלאך המוות לקחת אותי מכאן, ארים את ראשי ואומר: "ישתבח האל", אחרי-כן אוסיף: אינני מוג-לב נקלה. עדיין יש בי הכח לאבד את עצמי לדעת, אולם אני חושב שזה מעשה בלתי מוסרי. כל מי שמונע מעצמו את החיים הוא חיה".

מרדכי, איזו נשמה גדולה עם כל-כך הרבה כח רצון ועקשנות בגוף הקטן. עם מותך, אבד לנו חבר ותיק מדור המייסדים - הנפילים, חבר יחיד ומיוחד. זה כואב, כואב, כואב מאד. רק הידיעה שסוף סוף נגאלת מיסוריך מנחמת אותנו.

לך בשלום לעולמך, מרדכי הטוב.

יום הקבורה,
כ"ה בניסן תשנ"א
9.4.1991

עמליה דיין